

Návrh územní studie krajiny:

- metodika zpracování,
- záměry,
- cíle.

Název dokumentace:

Územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností Ústí nad Labem

Fáze dokumentace:

Doplňující průzkumy a rozbor

Územní studie krajiny (dále ÚSK) je pořizována jako územní studie ve smyslu § 25 a § 30 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších úprav.

Pořizovatel:

*Magistrát města Ústí nad Labem
Odbor investic a územního plánování, Oddělení územního plánování
Velká Hradební 8, 401 00 Ústí nad Labem
Oprávněná osoba pořizovatele:*

- **Ing. Eva Šartnerová**
vedoucí Odboru investic a územního plánování
- **Mgr. Pavel Nepivoda**
vedoucí Oddělení územního plánování

Projektant:

Hlavní projektant

Ing. arch. Ladislav Komrská
autorizovaná osoba se všeobecnou autorizací

Autorský tým:

- **Ing. Eva Jonešová**
autorizovaný architekt pro obor krajinářská architektura
- **Ing. Roman Bukáček**
specialista pro hodnocení krajinného rázu, krajinného inženýrství a krajinné mapování
- **Ing. Pavel Musiol**
autorizovaná osoba projektant územních systémů ekologické stability

Odborní konzultanti projektanta:

- **Ing. Leitgeb CSc.**
autorizovaná osoba pro obor stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství
- **Ing. Jiří Křepinský**
autorizovaný inženýr v oboru dopravní stavby

Struktura doplňujících průzkumů a rozborů je vytvořena dle Zadání územní studie krajiny, (dále Zadání) jehož požadavky jsou z věcného a obsahového hlediska pro její zpracování závazné.

Obsah textové části:

a)	<i>Cílová kvalita krajiny – projekce krajinných okrsků</i>	<i>4</i>
b)	<i>Projekční stav krajiny.....</i>	<i>8</i>
c)	<i>Projekce krajinných hodnot</i>	<i>10</i>
d)	<i>Projekce krajinných potenciálů</i>	<i>10</i>
e)	<i>Projekce sídelních hodnot</i>	<i>13</i>
e)	<i>Projekce sídelních potenciálů</i>	<i>15</i>
f)	<i>Dosažení cílů</i>	<i>17</i>
g)	<i>Výstupy ÚSK.....</i>	<i>18</i>

Obsah grafické části:

A	<i>Cílová kvalita krajiny – projekce krajinných okrsků</i>
B	<i>Projekční stav krajiny</i>
C	<i>Projekce krajinných hodnot</i>
D	<i>Projekce krajinných potenciálů</i>
E	<i>Projekce sídelních hodnot</i>
F	<i>Projekce sídelních potenciálů</i>

a) Cílová kvalita krajiny – projekce krajinných okrsků

Aktualizovaný (významový) překlad Evropské úmluvy o krajině zavádí výraz „cílové kvality krajiny“. Z hlediska řešeného území se jedná o přesnou charakteristiku cíle – cílů – které návrh územní studie krajiny sleduje.

Členění řešeného území z hlediska cílové kvality krajiny je patrné z přílohy č. 1, která ztotožňuje proces a cílovou kvalitu krajiny s krajinnými okrsky.

Řešené území v tomto smyslu sledujeme takto:

Prostor krajského města:

Podrobnější krajinné okrsky: Bukov, Severní Terasa, Vnitřní město, Průmyslová zóna, Trmice, Vaňov, Střekov, Krásné Březno

Řešeným prostorem je polyurbanizované území krajského města a navazujících měst a obcí, která vytvářejí spojitý urbanizovaný prostor.

Cílovou kvalitou krajiny je vzájemná slučitelnost (v měřítku ČR) jedinečných přírodních útvarů s historickými, urbanistickými, architektonickými hodnotami města. Popis situace, kdy stávající urbánní rozvoj cílovou kvalitou krajiny ohrožuje a vymezení postupných kroků, kterými lze tuto situace (procesy) eliminovat.

Sídelní hledisko:

Jednoznačně specifický prostor, situace, kdy urbánní prostor přerostl původní význam sídla a je v současném stavu komprimován do krajinného prostoru, který je mu příliš malý. Město, které se nedokázalo zbavit chemického průmyslu, město které není schopné využít jedinečnosti kaňonu Labe, potlačilo měřítko a urbánní význam městského centra.

Město současně nevyužívá vnitřních rezerv a cestou nejmenšího odporu namísto toho urbanizuje další území.

Z dlouhodobého hlediska považujeme omezení – přemístění chemického průmyslu za nezbytné, prostor železniční stanice ÚNL – Západ za naddimenzovaný. Současný souběh silnice I/30 a hlavní železniční trati vyžaduje jinou nadčasovou formu řešení.

Stavební dominanty – kostel Nanebevzetí panny Marie, zámek Větruše a hrad Střekov - tvoří základní identitu území, novodobou dominantou je bezpochyby Mariánský most. V perspektivě řeky Labe tvoří lokální dominantu kostel sv. Václava ve Valtířově. Zmíněné stavby by měly být kostrou budoucí urbanistické kompozice.

Řešením je nadčasová strategie založená na konsensu obyvatel, zásadně zbavená politických (krátkodobých) vlivů. Proměna města je dlouhodobou záležitostí a dílčí změny v území by neměly negativní znaky prohlubovat.

Rozvoj nízkopodlažní zástavby (Bukov) vyžaduje vyšší míru propustnosti v přirozených terénních hranách a přirozeném spádu.

Další zástavba sídel Svádov, Valtířov, Velké a Malé Březno by neměl překračovat stanovené linie dopravní infrastruktury.

Krajinné hledisko:

Bezprostřední kontakt urbanizovaného území a skalních svahů kaňonu Labe vytváří spojitě nepropustné území, znemožňující migraci. Řeka Labe je fakticky od navazující krajiny izolována. Významný podíl navazující krajiny tak není pro denní rekreaci obyvatel použitelný.

Údolní niva Bíliny není plnohodnotně zapojena do krajiny ani do sídla a poskytuje tak v obou případech významný potenciál.

Existuje pravděpodobně rozhraní akceptovatelné expanse města do pravého úbočí ve Střekově, další pokračování zástavby (myšleno proti proudu) by mělo být postupně transformováno vložení horizontálních zelených pásů. Dtto levobřežní zástavba m.č. Vaňov.

Nezbytné je jednoznačné uvolnění břehového pásma Labe v celém průběhu a na obou březích. Přijatelné jsou posice přístavů za podmínky jejich transformace v hodnotné architektonické prostory s přidanou hodnotou (kotviště, přístaviště atd.)

Všechna opatření přesahují rámec územního plánu a nejsou vůči dotčené veřejnosti obhájitelná v krátkodobém měřítku. Jedná se spíše o deklaraci cílů.

Regenerace břehových částí má bezprostřední vazbu na argumentační rámec přirozeného toku (spádu) Labe, obnovy vegetace, založené na přirozené proměně průtoky (výšky hladiny). Takto nastavená hodnota řeky Labe a jeho břehových porostů vyžaduje oporu v definici – významu nadregionálního biokoridoru.

Nezbytná je regenerace údolní nivy Bíliny včetně soutoku s Labem.

Chlumecko – Telnice, Habrovice – Český Újezd

Sídelní hledisko:

Prorůstání původních sídel stavbami industriálního charakteru, částečně pozůstatky zaniklé těžby. Původní sídla se zachovanou identitou s potenciálem přiměřeného rozvoje.

Území je pamětníkem válečných událostí s pietním významem. Dotčený prostor řešit jednoznačnou prostorovou kompozicí včetně odstranění staveb, které funkcí či vzhledem pietní význam snižují.

Plošné znehodnocení území bez urbanistické koncepce. Území ovlivněné trasou dálnice D8. Ve střednědobém hledisku nepřijatelná urbanizace, potřeba systematického ukončení a zamezení další zástavby. Nutná opora v ZÚR – definice dálnice jako dopravní trasy bez potenciálu (nadregionální potřeby) výrobních a logistických činností.

Krajinné hledisko:

Ochránit veškeré přirozené prostory – luční porosty, nivní zeleň. Nepůvodní segmenty krajiny – rekultivace skládek, výsypek, odvaly – vymezit jako plochy s uplatněním sukcese s potenciálem vzniku nových přírodních společenství. Výhledově – po stabilizaci prostor – lze do vybraných segmentů – přijmout individuální rekreaci (zahrádkové osady).

Zásadní potenciál zachycení povrchových vod z krátkých a strmých povodí čela Krušných hor.

Chabařovice, Milada, Roudníky - Jedovína

Sídelní hledisko:

Město Chabařovice se zachovanou sídelní strukturou a potenciálem založení kompaktní zástavby podél jižní hranice zastavěného území. Roudníky jako samostatné izolované sídlo. Dosud nepřístupný prostor jezera Milada s jednoznačně rekreačním potenciálem (preferenční hromadné rekreace). Nepůvodní stavby v pozicích původních důlních areálů jednoznačně odstranit. Zachovat potenciál propojení Chabařovic a Habří s akcentem pietního významu zaniklých obcí.

Krajinné hledisko:

Oddělit rekreační a krajinný potenciál, prostor rekultivací zachovat kompaktní z hlediska vlastnických vztahů jako předpokladu postupného vymezení plošné ochrany území se znaky greenfields – spontánní přeměny území s přirozeným vývojem (sukcesí). Schopnost propojení původních znaků krajiny (sady, vinice) s rekultivovaným územím.

Údolí Bíliny, Řehlovice - Stebno

Sídelní hledisko:

Soustava samostatných sídel s vyloučením umístění nepůvodních činností nebi jejich dalšího rozvoje (Řehlovice, Hlíňany). Zachovaný charakter původní urbanistické struktury a stavebně architektonických znaků. Potřeba zachování původních sídel včetně hospodářského zázemí (hustota a charakter sídel). Zabránit další zástavbě viditelné z kaňonu Labe (Chvalov, Dubičky). Vyloučit nové plochy individuální rekreace.

Krajinné hledisko:

Údolní niva Bíliny – zachovat potenciál přirozeného vývoje údolní nivy podle původních znaků – říční terasy, zaniklé meandry.

Navazující krajina - obnovit schopnost původní zemědělské produkce (sady, vinice). Ochránit travní porosty (louky, pastviny) před zarůstáním – riziko expanse nepůvodních druhů. Riziko větrné eroze – obnova stromořadí současných i původních cest.

Viditelné trasy VVN a VN elektro znehodnocují krajinu

Dolní Zálezly

Sídelní hledisko:

Nepřiměřený nepůvodní rozvoj sídla, rekreační objekty znehodnocují kvalitu kaňonu Labe. Současný stav považovat za mezní s postupným ukončením urbanizace v prostoru Na Vyhliďce, dtto jižní část obce.

Krajinné hledisko:

Neprostopná krajina, nutno zpřístupnit úpatí suťovisek.

CHKO České Středoohoří

V podrobnějším členění Chuderov, Ryjice – Dobkovice, Březno, Zubrnice, Kojetice – Malečov – Homole u Panny, Čeřeniště – Nová Ves

Sídelní hledisko:

Původní, izolovaná sídla v původní sídelní struktuře. Zachování urbanistické struktury a kompozice je součástí krajinné hodnoty CHKO. Nepřípustné umístování dalších izolovaných staveb, individuální rekreace výhradně využitím původních venkovských staveb. Nutná stabilizace staveb zemědělské prvovýroby včetně jejich začlenění do krajiny novou sídelní zelení.

Krajinné hledisko:

Jednoznačně respektovat zónování CHKO. Potenciál obnovy původních sadů. Prověřit trasy VVN elektro, které představují zásah do krajiny. Jednoznačně zachovat louky a pastviny a omezit – zastavit sukcesní procesy mimo přirozené hrany terénu.

Libouchecká brázda, Velké Chvojno

Sídelní hledisko:

Původní sídla v otevřené krajině ve střední viditelnosti, krajinný okrsek Velké Chvojno součástí CHKJO České Středohoří. Izolovaná sídla s původní strukturou nutno respektovat, výrazné areály zemědělské prvovýroby nutno začlenit do krajiny a dále nerozvíjet.

Libouchec zachovat v původním rozsahu, silniční obchvat? – prověřit podrobnější analýzou, zčásti je možno volit novou trasu, zčásti přizpůsobit současnou zástavbu. Zemědělské areály a fotovoltaiku eliminovat v průhledu na čelo Krušných hor.

*Nové stavby mimo sídla nepřipustné
Zachovat potenciál železniční dopravy.*

Krajinné hledisko:

Otevřená krajiny s významným podílem zemědělské půdy s částečně zachovanou kresbou původní plužiny (kamenice). Nutno zabránit další sukcesi – naopak uvolnění krajiny do původní struktury. Komunikační síť je vhodné doplnit liniíovou zelení.

Zadní Telnice, Nakléřov, Nový Libouchec

Sídelní hledisko:

Původní sídla neviditelná v průmětu čela Krušných hor – nutno zachovat. Zadní Telnice – rekreační areál lokálního významu, dále nerozšiřovat. Další individuální zástavbu nerozšiřovat. Provéřit vedení a vybavení paralelní silnice (II/248) do Petrovic – výpadky propustnosti D8.

Krajinné hledisko:

Neporušené čelo Krušných hor s akceptovatelnou trasou D8. Krátká povodí strmých vodních toků. Zjevná sukcese přechodových ploch – nutno sanovat do původní struktury (plužina, viditelné linie kamenic).

Východní segment území je součástí CHKO Labské Pískovce – jednoznačná preference podle zónování ochrany.

Větrov, Krásný Les – Petrovice - Tisá

Sídelní hledisko:

Původní horská sídla se zaniklým hospodářským potenciálem, zachovat bez zásadního rozvoje. Petrovice – nutný akcent na odstranění nedůstojných objektů, hraniční přechod nutno vnímat jako reprezentativní vstup do ČR. Přijmout vyšší podíl individuální rekreace v původní zástavbě, vyloučit nové rekreační objekty. Stopy zaniklých sídel respektovat. Území dotčeno větrnými elektrárnami – dále nerozvíjet. Dálnici D8 vnímat výhradně jako komunikační koridor a zabránit jakékoliv urbanizaci v prostoru MÚK.

Krajinné hledisko:

Zachování zemědělské krajiny s vyloučením sukcese původních travních porostů. Revidovat rozsah meliorací. Provéřit retenci povodí Petrovického potoka.

Východní segment území je součástí CHKO Labské Pískovce – jednoznačná preference podle zónování ochrany.

Pískovce nad Tisou

Sídelní hledisko:

Jednoznačná ochrana unikátních přírodních útvarů před jakoukoliv urbanizací. Sídlo Ostrov ponechat v současném rozsahu rozvoje.

Krajinné hledisko:

Území je v CHKO Labské Pískovce – další rozhodování v území jednoznačně podřízeno plánu péče CHKO.

b) Projekční stav krajiny

Přesné vymezení a popis krajinných funkcí v měřítku katastrální mapy je základní projekční plochou, do které jsou zobrazovány a následně hodnoceny krajinné a sídelní hodnoty a potenciály.

Nespornou výhodou řešeného ORP Ústí nad Labem území je kompletní digitalizace katastru nemovitostí.

Projekční stav krajiny tvoří tyto základní funkce:

- urbanizované území,
- plochy lesa,
- plochy ostatní zeleně podle katastru nemovitostí,
- vybrané vodní toky a vodní plochy.

Projekční stav krajiny tvoří tyto doplňkové informace:

- sukcese zemědělské půdy,
- zemědělská půda v I. a II. třídě ochrany.

Výše uvedené vrstvy jsou vloženy do grafického podkladu. Tvoří jej hranice řešeného území v rozlišení státní hranice ČR – SRN, mapa katastru nemovitostí, hranice obcí a názvy sídel.

Urbanizované území

Zpracovatel provedl komplexní a přesnou revizi řešeného území. Namísto pojmu Zastavěné území – jev 01 dle ÚAP ORP zavádíme termín urbanizované území. Je to prostor, který zcela zjevně tvoří zastavěné území a přesahující aktivity na zemědělské půdě = užívání zemědělské půdy zcela prokazatelně mimo její původní účel.

V urbanizovaném území budou zájmy krajiny sledovány v rozsahu nezbytném pro zachování funkce krajiny jako celku = průchod vodních toků (údolnic vodních toků), průchod územního systému ekologické stability.

Urbanizované území bude dále konfrontováno s rozvojovými záměry dle územních plánů (případně dalších rozvojových dokumentů), přičemž podsunutím této vrstvy bude zobrazena část rozvojových ploch, které urbanizované území přesahují.

Ze statistického hlediska lze porovnáním zastavěné plochy (údaj dle ÚAP, popřípadě údaj dle Statistického úřadu) s rozsahem urbanizovaného území zjistit evidovaný a skutečný stav.

Plochy lesa

Převzata vrstva č. 10 dle katastru nemovitostí, která nahrazuje plochy lesa dle ÚAP. Důvodem je nepřesnost dat ÚAP. Plocha lesa je zobrazena v jedné vrstvě (sloučení lesa hospodářského, ochranného a lesa zvláštního určení). Pro potřeby ÚAP pak lze přesně generovat vzdálenost 50 m od okraje lesa jako limit využití území.

V podstatě platí nedoknutelnost ploch lesa. V případě zde umístěných ploch individuální rekreace zde budou zobrazeny výhradně vlastní stavby. V principu platí, že jejich umístění v lesním prostoru je anachronismem a územní plány obcí by měly další úpravy a rozvoj těchto objektů jednoznačně vyloučit.

Plochy ostatní zeleně podle katastru nemovitostí

Pro potřeby ÚSK je převzata vrstva 14 katastru nemovitostí, která je dále modifikována takto:

- odstraněny plochy uvnitř urbanizovaného území,
- odstraněny silniční a železniční sítě.

Odečtením výše uvedených ploch je získána základní a přesná databáze ploch ostatních s potenciálem krajinné zeleně buď přímo (plochy s přírodně blízkou zelení) anebo zprostředkovaně (polní a účelové komunikace s doprovodnou zelení).

Vybrané vodní toky a vodní plochy

Zachycení této vrstvy v přesnosti uzlů vektorové mapy katastru nemovitostí není možné a to v principu přirozené proměny hranice vodních toků, nejsou-li tedy vloženy do umělého koryta, jehož břehy tvoří stavební konstrukce.

ÚSK naopak hodnotí vodní toky jako přirozené koridory (segmenty) krajiny, kterou jsou povrchové vody gravitačně odváděny. Proměnnou hodnotou je jak poloha toku v krajině (osa či břehy) s proměnnými hodnotami výšky hladiny a trasy vodoteče. Mimo zjevně zpevněné břehy Labe a Bíliny používáme zákres předpokládané osy vodního toku podle databáze DIBAVOD. Vodní plochy jsou vyznačeny podle katastru nemovitostí.

Sukcese zemědělské půdy

SZ část řešeného území byla porovnána se skutečným stavem krajiny, přičemž samostatnou vrstvou je zachycena sukcese zemědělské půdy. Tento rozsah sukcese lze kvantifikovat a údaj použít pro další argumentaci z hlediska skutečného stavu krajiny a potřeb jejího zachování z hlediska cílové kvality krajiny – viz výše část a) textu.

V principu platí, že cílovou kvalitou je krajina v rozsahu původního zemědělského využití, tedy cca do roku 1950 (letecké snímky krajiny na porovnání CENIA jsou z období 1952 – 1955). V obecné poloze zanikla přirozená (tradiční) forma zemědělské činnosti procesem kolektivizace zemědělství a proces restituace po r. 1989 neměl na takto přeměněnou formu zemědělství žádný vliv. V řešeném území ORP ÚNL je samostatným akcentem výměna obyvatel v důsledku okolností po 2. svět. válce.

Zemědělská půda v I. a II. třídě ochrany

Představuje další analytický ukazatel skutečného stavu krajiny z těchto hledisek:

- s překryvem sukcese zemědělské půdy lze zobrazit ztrátu zemědělské půdy v nejvyšší kvalitě,
- s překryvem urbanizovaného území lze zobrazit vztah sídla a kvalitní zemědělské půdy. Zde je zapotřebí zdůraznit logickou okolnost: sídla (s výjimkou měst) mají přímý vztah k zemědělské půdě

a tedy na ní leží. Dostupnost zemědělské půdy (bez současné mechanizace) a sídla je logická (viz návaznost plužiny na jednotlivá stavení). Tato logická vazba je současně problémem další urbanizace sídel, kdy navazující (kvalita) půdy je paradoxně překážkou při vymezení rozvojových plich v procesu územního plánování.

c) Projekce krajinných hodnot

Krajinné hodnoty jsou vymezeny (tedy převzaty) z provedených průzkumů a rozborů. Jedná se o databázi ÚAP ORP ÚNL, pro naši potřebu v tomto rozsahu:

- CHKO České středohoří,
- CHKO Labské pískovce,
- NATURA – EVL,
- územní systém ekologické stability (ÚSES) nadregionální a regionální úrovně,
- ložiska nerostných surovin včetně případné ložiskové ochrany.

Tyto údaje jsou současně limity využití území, režim ochrany je stanoven příslušnou legislativou, v případě ÚSES pak územními plány.

Pro další projekci sídelních hodnot a sídelních potenciálů platí nadřazenost (ochrana) těchto krajinných hodnot.

Krajinné hodnoty mimo výše uvedené limity využití území pak představují krajinné okrsky = definovaná cílová kvalita krajiny.

d) Projekce krajinných potenciálů

Hydrologie:

Labe a Bílina procházejí řešeným územím, přičemž v rozsahu ORP představují zlomek velikosti jejich povodí (povodí 3. řádu). Změna parametrů těchto řek z hlediska kvality vody či průtoku není v měřítku ORP řešitelná. Potenciál těchto řek je tedy hospodářský (Labe – vodní cesta), krajinnotvorný (údolní niva, základní znak krajiny) a okrajově rekreační. Záplavové území (Q100) těchto řek je ÚSK přijato a další hodnocení a záměry dle ÚSK se tomuto přizpůsobují.

Ostatní vodní toky (povodí 4. řádu) jsou jednoznačným potenciálem krajiny. V principu platí:

- respektování přirozených úseků včetně břehového porostu,
- ochrana údolní nivy před nepůvodními zásahy,
- uvolnění údolní nivy v případě existující urbanizace,
- potřeba eliminace záplavového území Q 100 a to.
 - změnou průběhu povodně změnou vegetace v dotčeném povodí,
 - vyloučením či revizí plošné meliorace,
 - vytvořením předpokladů pro akumulaci vody.

Záplavové území je evidováno v levobřežní části krajiny (Labe i Bíliny). Jedná se o výslednici těchto okolností:

- krátké povodí strmých svahů Krušných hor s absencí možnosti přirozené akumulace v horském i následném prostoru,
- plošná meliorace zemědělské půdy v horské oblasti,
- nepůvodní vedení vodních toků v horské oblasti (meliorační strouhy).

Návrh ÚSK vymezuje jako sledovaný ukazatel cílové kvality krajiny potřebné změny, v případě krajinných okrsků Chlumeč – Telnice a Libouchecké brázdy prostor pro změnu krajiny prostřednictvím lužních společenství, která by průběh Q 100 eliminovala resp. byla s nimi v slučitelném stavu.

Potenciál krátkých vodních toků – přímých přítoků Labe – je dále posílen požadavkem na přirozený průchod v přirozené šířce údolní nivy urbanizovaným územím.

Krušnohorská část řešeného území je součástí chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Krušné hory. Statutu CHPAV pak vylučuje ve sledovaném prostoru stavební aktivity v krajině a vylučuje činnosti, představující riziko znečištění vodních toků. Bezpodmínečný režim čištění odpadních vod je podmínkou dalších zastavitelných ploch či změn stávající zástavby.

Zemědělská půda:

ÚSK sleduje tyto ukazatele:

- velikost půdních bloků
- ztráta zemědělské půdy sukcesí
- formy (obnova) tradiční zemědělské produkce

Velikost půdních bloků je v principu modifikována požadavkem na zachování (viditelné) fragmentace krajiny zachováním původních kamenic (plužiny) a to včetně vyloučením sukcese v horské části, která představuje znehodnocení zemědělské půdy. Naplněním tohoto požadavku tak dojde paradoxně jak ke zmenšení i zvětšení půdních bloků podle stavu sukcese či míry zachování jednotlivých plužin.

Velikost půdních bloků je v příčinném vztahu s kulturou = ornou půdou a její posicí z hlediska rizika větrné eroze. Spolupůsobení těchto okolností se vyskytuje v krajinném okrsku Velké Chvojno: zde je nutná další fragmentace půdních bloků do mezní velikosti 20 ha při aplikaci liniové zeleně podél komunikační sítě. Orná půda dalších krajinných okrsků – (Kojetice – Malečov – Homole u Panny), (Řehlovice- - Stebno), (Údolí Bíliny) není zásadně exponována větrnou erozí.

Ztráta zemědělské půdy sukcesí je z hlediska cílové kvality krajiny hodnocena negativně. Preferován je obraz kulturní krajiny v charakteristické fragmentaci krajiny dle původních forem hospodaření.

Tradiční zemědělská produkce, resp. její obnovení z hlediska vinogradů (KO Údolí Bíliny) a sadů (KO České středohoří) je jednoznačným krajinným potenciálem. Ztráta původních ploch sadů je dokumentována v provedených průzkumech a rozborech. Obnova souvisí s obnovou původních (úspěšných) odrůd jablek.

Nerostné suroviny:

Ložiska nerostných surovin jsou potenciálem území, v případě těžby hnědého uhlí současně hrozbou.

Ložiska nerostných surovin a jejich případná ložisková ochrana jsou převzata z provedených p+r, v případě těžby stavebního kamene a cihlářských hlín představují současně potenciál uspořádání vytěženého území z hlediska uplatnění a rozvoje specifických přírodních společenství.

Plošná – povrchová – těžba hnědého uhlí je pro cílovou kvalitu krajiny rizikem v několika úrovních:

- nevratná ztráta původní krajiny
- trvalá změna hydrologie území s rizikem trvalých následků,
- přechodný stav v území s rizikem šíření nepůvodních rostlinných druhů.

Grafické zobrazení krajinných potenciálů obsahuje hranici územně – ekologických limitů těžby, přičemž její zachování je podmínkou (předpokladem) naplnění cílové kvality krajiny v KO Milada a KO Roudníky – Jedovina.

Novotvary:

KO Chabařovice, Milada, Roudníky – Jedovina a Habrovice – Český Újezd obsahují rekultivované plochy skládek, výsypek, odvalů v drobném měřítku původní hlubinné těžby a velkém (plošném) měřítku výsypky v prostoru Milada. Potenciálem těchto ploch je přijetí sukcesního procesu po odeznění plánovaných (stanovených) rekultivací. ÚSK vymezuje tyto plochy pojmem „greenfield“, z hlediska cílové kvality krajiny vylučuje stavby (pozůstatky původní těžby) i novotvary.

V případě plošného vymezené „greenfield“ se nabízí analogie s jinými specifickými prostory (např. vojenské újezdy), které představují z hlediska biodiverzity nově získaný – specifický – potenciál krajiny v přírodně blízkém stavu.

V této souvislosti se nabízí možnost legislativní ochrany těchto prostorů včetně režimu správy a údržby včetně zachování jedinečnosti jediného vlastníka).

Krajinný ráz:

- území CHKO
- stromořadí a liniová zeleň
- korekce urbanizovaných ploch kaňonu Labe
- chaty Dolní Zálezly
- nové průmyslové

Významný rozsah řešeného území náleží pod CHKO České Středohoří, SV okraj řešeného území pak pod CHKO Labské pískovce. V obou případech je jednoznačně preferována ochrana krajinného rázu v rozsahu jednotlivých zón ochrany resp. plánu péče CHKO.

Stromořadí, liniová zeleň jako potenciál krajiny je zobrazen již v projekčním výkresu krajiny, akcent na jejich podporu je obsažen zejména v souvislosti s omezením působení větrné eroze na ornou půdu (KO Velké Chvojno).

Velmi obezřetně je zapotřebí otevřít diskusi na míru urbanizace kaňonu Labe. Dochází zde k „přetahování“ logické městské struktury (Ústí je nad Labem) a nepůvodní, zbytečné urbanizace navazujících částí kaňonu zástavbou, která by (teoreticky) mohla být umístěna jinde. Argument kvality bydlení či rekreace zde neobstojí, kaňon Labe je v měřítku ČR jedinečný a jeho ochrana zcela jistě převyšuje potřeby (užitků) jednotlivců – uživatelů.

Řešením je členění území z hlediska budoucího zániku těchto staveb či eliminace jejich vlivu na krajinu. Současně je zřejmé, že radikální omezení – vyloučení – těchto staveb je neproveditelné.

Dosažení cílové kvality území, dotčeného objekty individuální rekreace je možné podle našeho názoru takto:

- postupná agitace – nastavení zodpovědnosti společnosti za stav krajiny – podobně jak jsou eliminovány jiné aspekty chování – kouření, zabíjení zvířat pro kožešiny, drezúra, chov (klecový chov nosnic), separace odpadků atd. Dlouhodobým působením – kultivací – společnosti lze nastavit stav nepřijatelnosti zejména objektů individuální rekreace v místech, kde zcela prokazatelně tyto stavby nemají co dělat a (jako argument) by zde již v současném legislativním prostředí povoleny být ani nemohly,
- stanovení časového faktoru naplnění cílové kvality krajiny (např. 120 roků),
- vymezením a nabídkou alternativních posic pro umístění individuální rekreace (plochy greenfields) včetně jiné kompenzace.

Obdobnou argumentaci lze použít v případě zástavby objekty trvalého bydlení. Namísto vymístění těchto objektů ÚSK z hlediska cílové kvality krajiny doporučuje dosažení horizontálního výrazu urbanizovaných ploch vložení pásů zeleně. Opět v časovém rozlišení (120?) roků a opět včetně přípravy alternativních ploch bydlení.

Územní systém ekologické stability

ÚSK akceptuje nadregionální a regionální systém ÚSES dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje.

ÚSK akceptuje trasy ÚSES v urbanizovaném území.

ÚSK obsahuje rámcové vymezení ÚSES – stanovení principu suchých a hydrofilních (mokrých) biokoridorů, jejich vzájemnou koordinaci včetně posic lokálních biocenter.

Rizika v krajině:

Větrné elektrárny a plochy fotovoltaických elektráren v prostoru náhorní plošiny Krušných hor a v otevřené podkrušnohorské krajině. Cílová kvalita krajiny těchto krajinných okrsků další rozvoj těchto zařízení vylučuje.

ÚSK se vymezuje vůči izolovaným průmyslovým a logistickým areálům v krajině a zásadně je vypučuje.

e) Projekce sídelních hodnot

Používáme pojem „sídlo“ jako prostor, ve kterém se vyskytují skupiny staveb v tradičním = městském či venkovském uspořádání. Rozlišení podle územně samosprávných jednotek = obcí je pak patrné z přeneseném členění území podle obcí (hranice obcí).

Vstupní hodnocení sídel v členění: polyurbanizované území, urbanizované území – bodové sídlo – je převzato z průzkumů a rozborů a zpřesněno – aplikováno – na polygony urbanizovaného území.

Polyurbanizovaným územím je prostor krajského města a k němu přidružených měst a sídel. K němu prostorově připojených v rámci vymezení urbanizovaného území. V tomto prostoru je zásadně určující již vytvořená sídelní struktura, jejíž současný stav je akceptován a pouze okrajově komentován – viz krajinné okrsky a cílová kvalita, viz negativní dominanty. Zájmy přírody a krajiny jsou aplikovány z hlediska krajinného rázu a z hlediska zajištění elementárních podmínek funkce území – propustnost územím pro migraci, ÚSES, vodní toky.

Urbanizovaným územím jsou sídla, která mají vnitřní uspořádání založené na vzájemné hierarchii jednotlivých staveb – funkcí a akcelerátorem postupného (dosavadního) růstu jsou vazby odlišné od navazující krajiny. Původní vazby sídla krajiny – na rozdíl od dále definovaných bodových sídel – jsou stavebním rozvojem potlačeny bez možnosti zpětné obnovy.

Bodové sídlo naopak představuje více či méně zachovaný přímý vztah své urbanistické struktury a navazující zemědělské (lesní) krajiny, která sídlo poskytovala základní zdroj obživy. Jednoznačné vazby sídlo – krajina jsou patrné z katastrální mapy, kdy plužina dosud navazuje na vnitřní strukturu (uspořádání) bodových sídel. Zachovaný vzájemný vztah je současně potenciálem možné faktické – funkční obnovy v případě, že k tomu společnost bude nucena či „dobrovolně“ dospěje.

Sídelní hodnoty jsou vymezeny (tedy převzaty) z provedených průzkumů a rozborů. Jedná se o databázi ÚAP ORP ÚNL, doplněnou zjištěním projektanta v tomto rozsahu:

- hlavní dominanty krajiny,
- místa významných událostí,
- lokální dominanty sídel,
- významné historické objekty,
- urbanistický a architektonický výraz jednotlivých sídel,

- hraniční přechod Petrovice,
- novodobé objekty s dominantním významem,
- soubory technické vybavenosti – železnice, stavby na Labi.

Hlavní dominanty krajiny:

Představují tyto historické objekty v krajině:

- hrad Střekov,
- zámek Větruše,
- kostel Nanebevzetí panny Marie v ÚNL,
- kostel s. Barbory v Dubičkách,
- kostel sv. Václava ve Valtířově.

Tyto historické objekty jsou určující pro základní = celkový obraz řešeného území. Sebevědomé a jednoznačné stavby, které obstály v současné urbánní kaši polyurbanizovaného území - posice kostela Nanebevzetí p. Marie je dočasně utlumena přistavěným obchodním a společenským centrem.

Doplňené o novodobé dominanty:

- most E. Beneše v ÚNL,
- mariánský most v ÚNL,
- oba přístavy na Labi v ÚNL,
- v širších vztazích = mimo řešené území:
 - estakáda dálnice D8 v Prackovicích
 - vysílač Buková hora

Místa významných událostí:

Památník Přemysla Oráče ve Stadicích a zejména prostor bitvy u Chlumce jsou zobrazením „školních“ dějin v konkrétním prostoru, ztotožnění obyvatele – návštěvníka jednoznačně prohlubuje jeho identitu s posicí a vývojem společnosti. V obou případech jsou tato místa současně sídelním potenciálem.

Lokální dominanty sídel:

Zejména kostely a zámky, doplněné o prvky industriální architektury ze zpětnou vazbou na lokální kompozici navazujících sídel. Důležité informace pro homogenizaci hodnot sídel v měřítku ORP..

Významné historické objekty:

Načtena databáze ÚAP, jejich zobrazení je důležité pro urbánní kompozici jednotlivých sídel a současně „revizí“ významných objektů řešeného území.

Urbanistický a architektonický výraz jednotlivých sídel:

Jednoznačný odkaz na cílovou kvalitu území z hlediska vstupního členění na krajinné okrsky s cílem zachování slohové jedinečnosti venkovských staveb a jejich urbánního uspořádání nad rámec cílené ochrany (Zubrnice).

Již (v úvodu) komentovaný heterogenní výraz řešeného území a akceptované krajinné a sídelní kontrasty mají z hlediska takto sledované sídelní hodnoty společný cíl – odstranění periferního obrazu (charakteru) zástavby, včetně eliminace kontrastu původní venkovské zástavby.

Hraniční přechod Petrovice:

Úmyslně takto zdůrazněná sídelní hodnota, která není naplněna současným uspořádáním, stavem a významem budov b prostoru a navazujícím sídelní struktury Petrovic. Jedná se o vstupní bránu do republiky s významným nadmístním významem. Je s podivem, že zde po r. 1989 nezazněl politický akcent (např. prostřednictvím Politiky územního rozvoje) na budoucí uspořádání a jednoznačnou kvalitu silničních hraničních přechodů.

Novodobé objekty s dominantním významem:

Určující stavbou je přirozeně Mariánský most v ÚNL a to přes určitou pachut' z dopravně technického resp. urbanistického řešení (účelu). Výčet doplňují v grafické části stavby, které se svojí pozicí (hmotou) od navazující sídelní struktury polyurbanizovaného území.

Soubory technické vybavenosti – železnice, stavby na Labi a Bílině

Jednoznačně systém železnice včetně nefunkčních železničních tratí a vleček a včetně vymezení (dále v textu) sídelního potenciálu plochy železnice v ÚNL (prostor ÚNL – západ).

Součástí sídelních hodnot s přesahem jako hodnota krajiny a současně potenciálem dalšího rozvoje jsou stavby na Labi – zdymadlo Sřekov – přístavy. Dále zdůrazňujeme půvab a historickou hodnotu původních kamenných mostů přes Bílinu (Stadice, Brozánky).

Stavby dopravní infrastruktury – dálnice D8 - jsou hodnoceny kladně, slučitelné s krajinným rázem.

Viditelné stavby technické infrastruktury – trasy VVN a VN elektro představují zásah do přirozenosti krajiny z hlediska střední i vzdálené viditelnosti (= nad 6 km). Cílová kvalita krajiny je založená na eliminaci přímkových tras a alternativní volbu dílčích tras vůči krajinné hodnotě. Problém se týká tras vedených přes svahy vymezujících údolní nivu (kaňon) Labe a Bíliny s přesahem do CHKO České středohoří.

Výjimečností panoramatu Krušných hor je jejich celistvost z hlediska absence – projevů – staveb technické infrastruktury. Větrné elektrárny v prostoru Petrovic nepřesahují hlavní krajinný horizont – čelo Krušných hor, další rozvoj v principu vylučujeme.

e) Projekce sídelních potenciálů

Projekce sídelních potenciálů v rozsahu:

- vyhodnocení rozvojových záměrů dle územních plánů obcí (měst),
- vyhodnocení záměrů dle Zásad územního rozvoje,
- rekreační potenciál krajiny,
- komponované celky.

Součástí je rovněž projekce negativních staveb a jejich souborů, které by měly být dle ve smyslu cílové kvality krajiny utlumeny, eliminovány či zcela vypuštěny.

Vyhodnocení rozvojových záměrů dle územních plánů obcí (měst):

V principu jsou převzaty veškeré rozvojové záměry, zobrazeny jsou jejich části, které přesahují (touto ÚSK) vymezené urbanizované území.

Dílčí plošná korekce rozvojových záměrů je zásadně omezena na vyloučení další urbanizace krajinných okrsků Chlumec – Telnice, Habrovice – Český Újezd a Chabařovice ve smyslu zde deklarované cílové kvality krajiny.

Dílčí korekce urbanistické struktury rozvojových záměrů je uplatněna u rozvoje plošné nízkopodlažní zástavby krajinných okrsků Bukov a ÚNL město s cílem provázat vnitřní strukturu těchto ploch s navazující krajinou z hlediska propustnosti v očekávaných (logických) směrech, ve spádnicích povrchové vody a při zapojení místě významných přírodních prvků.

Vyhodnocení záměrů dle Zásad územního rozvoje:

ÚSK se omezuje na požadavek harmonizace budoucí trasy vysokorychlostní železnice s realizovanými stavbami dálniční sítě a naopak na eliminaci přímkové trasy v prostoru krajinných okrsků Chlumec – Telnice resp. Habrovice – Český Újezd.

ÚSK avizuje potřebu plošné ochrany náhorní plošiny Krušných hor před dalšími stavbami větrných elektráren a stavbami velkých fotovoltaických elektráren v prostoru otevřené krajiny krajinných okrsků Chabařovice, Habrovice – Český Újezd, Chlumec – Telnice, Libouchecká brázda a Velké Chvojno. Současně předpokládáme, že tyto typy staveb nebudou umístěny v prostoru CHKO.

Rekreační potenciál krajiny:

ÚSK se jednoznačně negativně vymezuje ke stávající urbanizace kaňonu Labe stavbami individuální rekreace a očekává v budoucnosti veřejnou diskusi na právo umísťovat jednoznačně individuální stavby do jedinečného – unikátního přírodního prostředí. S odkazem na cílovou kvalitu krajiny se jedná o krajinné okrsky Dolní Zálezly, okrajově Vaňov.

Rekreační potenciál krajiny z hlediska individuální rekreace představují krajinné okrsky Milada, zčásti pak Chabařovice a Roudníky – Jedovina. Rozvoj individuální rekreace je založen na vypořádání důsledků těžby (rekultivace), poznání potenciálu sukcesních procesů a následného nastavení plošné ochrany území.

Výše uvedené změny individuální rekreace přesahují časový horizont územních plánů a směřují do koncepčních – strategických rozvojových dokumentů obcí a měst.

Další objekty individuální rekreace v krajině jsou ponechány v současném rozsahu, cílová kvalita krajiny vylučuje v celém řešeném území další umísťování těchto staveb či jejich skupin v krajině.

Potenciál hromadné rekreace:

- využití krušnohorských lyžařských center Zadní Telnice, Tisá nepřekračuje lokální význam – v podstatě ponechat v současném rozsahu,
- vodní turistika po Labi – posílit alternativní formou využití přístavů v ÚNL,
- cyklostezky – akceptována Labská cesta a její návaznost na krajinu a sídla, dalším potenciálem krajiny je rehabilitace průběhu řeky Bíliny a protažení cyklostezky až k soutoku s Labem.

Komponované celky:

ÚSK zavádí pojem „komponované celky“ v případech, kdy lze provázáním přírodních, kulturních a urbanisticko-architektonických hodnot dosáhnout nové kvality vytipovaných prostorů včetně jejich ochrany před nevhodnými typologickými, provozními a stavebně-technickými stavbami a provozy. Platformou je opět cílová kvalita krajiny.

Výčet komponovaných celků:

- Petrovice – hraniční přechod,
- Chlumec – pietní prostor bitvy u Chlumce,
- Stadice – prostor památníku Přemysla Oráče a jeho propojení s obcí,
- ÚNL – Mariánský most, Mariánská skála, ZOO,
- ÚNL – Východní a Západní přístav,
- ÚNL – Střekov,
- Trmice – zámek,
- Chabařovice – Milada.

f) Dosažení cílů

Dosažení cílů ÚSK je odlišné z hlediska aplikace a časové realizace.

Aplikace prostřednictvím územních plánů:

(či jejich změn) obcí (měst) je jednoznačná, nástrojem jsou zásady urbanistické koncepce = ztotožnění s deklarovanou cílovou kvalitou krajiny, které mohou:

- vyloučit typy staveb, které jsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny prostřednictvím nástroje asanace či funkční a prostorové regulace,
- omezit stavebně technický rozvoj objektů individuální rekreace v pozicích, které jsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny (krajinný okrsek Dolní Zálezly, částečně Vaňov),
- vyloučit typy staveb v krajině (fotovoltaické a větrné elektrárny).

Aplikace prostřednictvím generelů:

- iniciovat zpřesnění rámcového vymezení ÚSES dle této ÚSK na platformě generelu ÚSES v měřítku ORP ÚNL,
- prověřit potenciál regenerace Bíliny včetně vedení cyklostezky,
- iniciovat generel greenfields krajinného okrsku Chabařovice, Milada a Roudníky – Jedovina..

Aplikace prostřednictvím Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje:

- vymezení požadavků na zpřesnění koridoru vysokorychlostní tratě (VRT),
- vymezení ploch nadmístního významu pro výrobu či logistiku, resp. potvrzení absence nadmístního významu v prostoru mimoúrovňových křižovatek na dálnici D8,
- vyloučení fotovoltaických a větrných elektráren v avizovaných krajinných okrscích,
- korekce nadmístních energetických tras, které jednoznačně znehodnocují krajinný ráz – svahy Labe a Bíliny,
- potvrzení nadmístního významu greenfields Chabařovice – Milada – Roudníky – Jedovina,
- stanovení přírodní hodnoty nadregionálního biokoiorodru Labe založeném na přirozeném projevu – proměnnosti – řeky a jejích břehových porostů,
- rehabilitace údolní nivy Bíliny v prostoru Trmice – ÚNL – soutok s Labem.

Aplikace prostřednictvím legislativních nástrojů:

- *iniciovat změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny z hlediska zařazení určujících segmentů krajiny jako VKP ze zákona,*
- *iniciovat definitivní ochranu území před prolomením územně ekologických limitů těžby.*
- *iniciovat plošnou ochranu ploch greenfields.*

Aplikace prostřednictvím veřejné diskuse:

- *obnova a ochrana (dědictví) jednoznačných krajiiných hodnot – kařonu Labe,*
- *obnova a ochrana břehových částí Labe založená na přirozeném chování (proměnnosti) řeky.*

g) Výstupy ÚSK

- *vrstvy pro aktualizaci územně analytických podkladů (ÚAP) ORP ÚNL,*
- *karty jednotlivých obcí (sídla) s přenesením výstupů z ÚSK z hlediska:*
 - *zařazení do krajinného okrsku,*
 - *vymezení cílové kvality krajiny včetně eliminace nepůvodních staveb,*
 - *rámcového vymezení ÚSES,*
 - *požadavků na vymezení komponovaných celků,*
 - *ochrana vazby sídla krajina,*
 - *kompoziční zásady vůči sídelním a krajinným hodnotám,*
 - *požadavky na zpřesnění podmínek zastavitelných ploch, popř. jejich vypuštění.*
- *výstupy – podněty pro aktualizaci ZÚR Ústeckého kraje.*
- *dopracování ÚSK podle procesu projednání včetně formátu textové a grafické části, stanovené Zadáním ÚSK.*